

«Քայլ առ քայլ» բարեգործական հիմնադրամ

«Նախադպրոցական հաստատության մանկավարժական աշխատողների մասնագիտական կարողությունների և հմտությունների զարգացման» ծրագիր

ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Թեմա՝ Մանկավարժական աշխատողի մասնագիտական գիտելիքների ու հմտությունների կատարելագործման անհրաժեշտությունը

Մեթոդիստ՝ Արմենուհի Ղազարյան

Մանկապարտեզ՝ «Վայք համայնքի թիվ 3 մանկապարտեզ» ՀՈԱԿ

2023թ.

Բովանդակություն

Ներածություն _____ 3

Գլուխ 1. Մանկավարժական աշխատողի մասնագիտական գիտելիքների և հմտությունների կատարելագործման անհրաժեշտությունը _____ 5

1.1 Մանկավարժական աշխատողների անձնային և մասնագիտական զարգացում

1.2 Մանկավարժի մասնագիտական պատրաստվածության և հմտությունների ձևավորման և զարգացում

Գլուխ 2 Ինտեգրված պարապմունք ՆԴ տարիքում (ավագ խումբ) _____ 14

Եզրակացություն _____ 18

Գրականության ցանկ _____ 19

Ներածություն

Ֆ.Ֆրայբեյլին մանկավարժության պատմության մեջ առաջին անգամ կառուցել է կրթական ծրագիր, որը հիմնված է մտավոր զարգացման հետ կապի վերապատրաստման և կրթության հետ:

Անկասկած գործունեության բոլոր ձևերում կարևոր է մանկավարժների որակավորման բարձրացումը: Հետևաբար մանկավարժի մասնագիտական զարգացումը դարձել է անհրաժեշտություն:

Զարգացած է համարվում այն մանկավարժը, որ հիասքանչ տիրապետում է իր մասնագիտությանը և արդյունավետ է իրականացնում իր աշխատանքային գործունեությունը:

Նպատակն է զարգացած և նորանոր գիտելիքներով ու հմտություններով օժտված մանկավարժ, որը հնարավորություն կունենա յուրահատուկ դարձնել իր գաղափարները և արդյունավետորեն գործել:

Մասնագիտական գիտելիքներ և հմտություններ ասելով՝ հասկանում ենք մասնագիտական գործունեության ընթացքում մանկավարժի տեսական և պրակտիկ գիտելիքների համակցումը:

Կարևոր է, հինը և արդիականը իրար հետ կապելով, հասնել արդյունքի:

Ժամանակակից դաստիարակի գլխավոր նպատակը և դաստիարակության խնդիրը պետք է լինի օգնել երեխաներին լուծելու կենսական խնդիրները, անընդհատ չմիջամտել երեխաների «գործերին», «չխանգարել տնօրինել ազատ ժամանակը, պահպանել նրանց ֆիզիկական և հոգեկան հավասարակշռությունը»:

Մանկավարժական աշխատողի մասնագիտական գիտելիքների ու հմտությունների կատարելագործման անհրաժեշտությունը կարևոր է, քանի որ ժամանակակից երեխաները շատ տարբեր են, նրանք մշտապես փոփոխվում են և ամեն օր իրենց դեռևս ձևավորվող բնավորության մեջ ինչ-որ նոր կողմեր են դրսևորում: Կարելի է ասել, որ նրանք ավելի շատ բան գիտեն, ամեն ինչ լսում են, տեսնում և հասկանում:

Միևնույն ժամանակ նրանք համառ են, նեղացկոտ, քմահաճ, դժվար կառավարվող, սակայն գործնական են և անկաշկանդ:

Տարիներ ի վեր դաստիարակը հիմնականում կատարել է, սահմանափակվել ծրագրի և մեթոդական հրահանգների սահմանում: Իր դերի սոսական կատարումը, պլանների պարտականությունները խստորեն հսկելը տեղիք տվեցին մի շարք

թերությունների ամատավորման: Այժմ անհրաժեշ է կատարելագործված մասնագիտական գիտելիքների ու հմտությունների, ինքնատիպ ու ստեղծագործաբար աշխատող դաստիարակ, որը կարողանա դաստիարակել կարողունակ երեխա: Պետք է ցուցաբերվեն նոր մոտեցումներ երեխաների ուսուցման և դաստիարակության գործում, ինչը յուրաքանչյուրիս խնդիրն է :

Ինչքանով է կարևոր, որ մանկավարժը լինի կատարելագործված և ունենա մասնագիտական գիտելիքներ, լինի զարգացած, արհեստավարժ և այս բոլորը փոխլրացնեն միմյանց:

Գլուխ 1. Մանկավարժական աշխատողի մասնագիտական գիտելիքների և հմտությունների կատարելագործման անհրաժեշտությունը

1.1 Մանկավարժական աշխատողների անձնային և մասնագիտական զարգացում

Մանկավարժության պատմության մեջ առաջին անգամ Ֆրոբելը կառուցել է կրթական ծրագիր, որը հիմնված է մտավոր զարգացման գաղափարի և մտավոր զարգացման հետ կապի վերապատրաստման և կրթության հետ: 1828-ին Ֆ.Ֆրայբելը մշակեց դպրոցական նախագիծ՝ քացաքացիական միասնական, քաղաքացիական ժողովրդական կրթություն պլանավորելու համար, որի առաջին փուլն առաջին անգամ նշանակվեց մանկապարտեզ՝ երեքից յոթ տարի երեխաների զարգացման և խնամքի հաստատություն: Սկսած 30-ականների կեսերից, Ֆ.Ֆրայբելը ամբողջովին նվիրվեց նախադպրոցական կրթության խնդրին՝ որպես հանրային կրթության միասնական համակարգի հիմք: Նրա համար հիմնական գործերը ոչ միայն խնամքն ու ուշադրությունն էին այլև համապարփակ, ներդաշնակ տարիքային համապատասխան դաստիարակությունը երեխաների համայնքում, փոքր անհատականության ինքնուրույն ձևավորումը և զարգացումը՝ որպես զգացողություն, դերասան և ճանաչող լինելիություն: Միևնույն ժամանակ, նա կարևորեց խաղը՝ արտացոլելով երեխայի ներքին ուժերը և ստեղծագործ ներուժը և հանդիսանալով վերջինիս համար «կյանքի հայելին»՝ բացելով աշխարհը: Այս առումով նա մեծ դեր է հատկացրել խաղի նյութական միջոցներին: Ֆ.Ֆրայբելը մանկապարտեզը տեսնում էր ընտանիքի հետ միասնության մեջ և հավատում էր, որ մանկապարտեզը ոչ մի դեպքում չպետք է փոխարինի ընտանիքում կրթությունը: Ֆ.Ֆրայբելը զարգացրեց իր ժամանակի համար ծավալուն, մանրամասն, նախադպրոցական կրթության գրեթե ամբողջական համակարգը, որի հիմքում ընկած էր զարգացած դիտակտիկան, որն ուղղված էր երեխաների զարգացմանը՝ տաբեր գործունեության կազմակերպման միջոցով՝ խաղեր, երգեր, հյուսել, ձևավորում և այլն: Ֆրոբելի ուսուցման համակարգում կարելի է առանձնացնել երեք հիմնական բլոկ: Առաջին բլոկը գաղափարներ է տալիս երեխայի մտավոր զարգացման մեխանիզմի, անհատի գիտակցության և

մտածողության զարգացման մասին, որոնցում Ֆրեյելը առանձնացնում է չորս բաղադրիչ.

- 1) զգացմունքները.
- 2) առարկաների հետ ճանաչողական և գործնական գործունեությունը.

Երկրորդ բլոկում Ֆրեյելը նկարագրում է երեխայի մտավոր զարգացման փուլերը, նպատակները և մեթոդները:

Նա սահմանում է մտավոր զարգացման չորս փուլ.

- Առաջին (սկզբնական) - կապված է երեխայի կյանքի առաջին ամիսների հետ, երբ նա ինքը չի ընտրում և ամրագրում առարկաները, գործողությունները և երևույթները.
- Երկրորդ (մանկություն) - մոր գործողությունն ու խոսքը նպաստում են այն բանի, որ սովորում են տարբերակել առաջին անհատական առարկաններն ու երևույթները, այնուհետև՝ ինքն իրեն.
- Երրորդ (մանկություն) – երեխան խոսում և խաղում է առարկաների հետ: Այս փուլում հնարավոր է և անհրաժեշտ է սկսել կենտրոնացած ուսուցում. Մեծահասակը երեխաներին ծանոթ է առարկաների, երևույթների անուններով, ցույց է տալիս տարբեր փոխհարաբերություններ առարկաների, երևույթների և գործողությունների միջև, սովորեցնում է գծեր և գծագրեր գծել, հաշվել տասը և շատ ավելին:
- Չորրորդ (պատանեկություն) – երեխայի ընդունելիություն դպրոց և դպրոցական առարկաների ուսումնասիրություն:

Մարզման հիմնական նպատակը՝ Ֆրեյելը համարեց պայմաններ ստեղծելը, որպեսզի անհատը իր և իր տեղը տեղյակ լինի բնության և ոգու հետ կապված: Վերջինը կապված է միստիցիզմի մանկավարժության հիմնավորման մեջ ներթափանցելու հետ, որի կանոնների համաձայն, «Ամեն ինչ գործում է, ամեն ինչ ղեկավարվում է հավերժական օրենքով»: Այս օրենքի հիմքը կենդանի, խելացի միասնությունն է՝ Աստված «Կրթության նպատակը մարդու մեջ աստվածային

սկզբունք առաջացնելն է»: Եվ նույնիսկ կրթության մեթոդները, ըստ Ֆրեբելի, բացահայտվում է Աստծո կողմից:

Ֆրեբելի մանկավարժական համակարգը հատկապես Ռուսաստանում է լայնորեն կիրառվում: ՌԴ-ի մեծ քաղաքներում ակտիվորեն ստեղծվեցին այսպես կոչված Ֆրեբելի հասարակությունները, որտեղ առաջադեմ մտավորականության ներկայացուցիչները ուսումնասիրում էին Ֆրեբելի գործերը, մանկապարտեզներ կազմելու նրա պրակտիկան: Ռուսաստանում բացվել են ինչպես վճարովի, այսպես էլ անվճար մանկապարտեզները: Արդեն այդ ժամանակ սկսվեց երկու ուղղության պայքարը. Առաջինը՝ Ֆրեբելյան դիդակտիկական համակարգը <<մաքուր>> ձևով ներկայացնելու համար. Երկրորդը՝ Ֆրեբելյան գաղափարների սեփական իրականացումն է, նրանց մանկավարժական էությունը: Մանկապարտեզների ուսուցիչներին վերապատրաստելու համար բացվեցին Ֆրեբելի դասընթացները:

1.2 Մանկավարժի մասնագիտական պատրաստվածության և հմտությունների ձևավորման և զարգացում

Մանկավարժի մասնագիտական պատրաստվածության և հմտությունների մակարդակով է պայմանավորված աճող սերնդի ոչ միայն կրթվածության ցուցանիշը, այլև արժեհամակարգը: Ուսուցման գործընթացի արդյունավետությունը կախված է նրանից, թե որքանով է դաստիարակը կոմպետենտ (ձեռնահասու, խորագիտակ) գործընթացի պլանավորման, կազմակերպման, գիտելիքների փոխանցման հարցերում: Մանկավարժական գործունեությունը մանկավարժից պահանջում է գիտելիքների և մասնագիտական կարողությունների անընդհատ ավելացում: Հատկապես այդ խնդրի լուծմանն են ուղղված դաստիարակների որակաորման բարձրացման դասընթացները, որոնք որպես շարունակական կրթության անբաժանելի մաս:

Հմուտ դաստիարակները անհատական մոտեցում են ցուցաբերում երեխաներին հաճախ ֆիզիկական դադարներ իրականացնում, ծանոթացնում դպրոցական կանոններին, վերհանում յուրաքանչյուրի խնդիրները և փորձում լուծումներ գտնել:

Հաճախ սասները իրենց հետ խաղալիքներ են բերում, ինչը կապող օղակ է տան և դպրոցի, մանկության և հասուն կյանքի, ուստի հնուց դաստիարակը չի պատժում այս արարքը, այլ ընդունում և հասկանում երեխայի պահանջմունքները: Մասնավորապես սա կարևոր է տազնապային, ամաչկոտ երեխաների համար, որոնք խաղալիքի օգնությամբ ապահով են զգում իրենց: Ուսուցչի ձեռնարկաց համագործակցային աշխատանքից շահում են բոլոր կողմերը՝ դաստիարակը, որը սկսում է առավել արդյունավետ աշխատել, կարողանալ իրականացնել իր գործառույթները, հաղթահարել մոխրացման սիմպտոմները, և սաները, քանի որ խմբասենյակում են դադարում են մշտական քննարկումները, ինչը չի նպաստում սաների մտավոր և անձնային զարգացմանը:

Պարապմունքի գնացող դաստիարակը աներևելակայորեն շատ բան պետք է կարողանա անել՝ փոխանցել գիտելիքներ և դրանց նկատմամբ հետաքրքրություն առաջացնել, արագ կողմնորոշվել ամենաանկանխատեսելի իրավիճակներում, տիրապետել ժամանակի զգացողությանը, լինել հիանալի կազմակերպիչ, աչքի ընկնել նպատակասլացությամբ և էներգիայով, համբերատարությամբ և դիմացկունությամբ, լինլ ներողամիտ և զգայուն, արդարամիտ և ոգևորված, հնարամիտ և սրամիտ:

Դաստիարակը կարող է բարկանալ և ուրախանալ, տխրել և հուսալ, նույնիսկ վիրավորվել, բայց այդ ամենը այնպիսիս տակտով, որ գրգռվածություն, քմահաճություն, վրեժխնդրություն, անարդարություն թույլ չտա: Դաստիարակը պետք է իմանա յուրաքանչյուր սանի կյանքի պայմանները, բնավորությունը, տրամադրությունը, հաշվի առնի նրա դերը ընտանիքում և հասակակիցների շրջապատում, նրա համակրանքները և հակակրանքները: Դաստիարակը պարտավոր է դասի ընթացքում մոռանալ իր հիվանդ սրտի մասին, չլվացված սպիտակեղենի մասին, բարձր կանգնել մանր վիրավորանքներից և իր հեղինակության համար պայքարից: Հակառակ դեպքում դասը չի ստացվի:

Դաստիարակը պիտի ունենա բարձր աշխատունակություն, կարողանա դիմադրել բացասական ազդակների, ուշադրությունը կենտրոնացնելու հմտություն ունենա, մշտապես լինի ակտիվ և առույգ, աշխատանքային ողջ օրվա ընթացքում կարողանա

պահպանել կենսունակությունը, ունենա ուժերը արագ վերականգնելու ընդունակություն: Մանկավարժ կոչված է ոչ միայն սովորեցնելու գիտության հիմունքները երեխաներին խթանել նրանց բազմակողմանի զարգացումը, այլև ձևավորել սեր ու հարգանք աշխատանքի նկատմամբ, պատրաստակամություն՝ սեփական աշխատանքով մասնակցելու նյութական բարիքների արտադրությանը: Իրականում դաստիարակը կանգնած է երկրի արտադրողական ուժերի զարգացման, նրանց առաջընթացի, ստեղծագործական պոտենցիալի ակունքներում: Մանկավարժի անձի բաղադրատարրերը բաղկացած են ոչ միայն դրական, այլ նաև բացասական մասերից, որոնք նույնպես պիտի իմանալ, քանի որ երիտասարդ դաստիարակը պետք է հասկանա, թե ինչին է ուղղելու իր ինքնադաստիարակման գործընթացը, քանի որ մեզնից ոչ մեկը իր կամքով կյանքը չէր վստահի վատ վարորդի, բժշկին, շինարարին և այլն: Ամեն մի մասնագիտության համար կան հակացուցումներ:

Հանրակրթության համակարգում կարևոր օղակ է տարրական դպրոցը, որի նպատակը սաների մտավոր, հոգեկան գործընթացների, ֆիզիկական կարողությունների, լեզվամտածողության զարգացումն է, հայեցի հոգեկերտվածքի և արժեհամակարգի ձևավորումը: Նշված նպատակների արդյունավետ իրականացման գործընթացում կարևոր է տարրական դպրոցի դաստիարակը, ում մասնագիտական պատրաստությամբ, կոմպենտետությամբ և աշխատանքի որակով է նաև պայմանավորված մեր հասարակության առաջընթացը: Դաստիարակը միաժամանակ պատասխանատու է երեխայի առողջության և կյանքի, գիտելիքների յուրացման մակարդակի, կարողությունների և հմտություններ ձևավորման, նրա սոցիալականացման, կրթության շարունակականության ապահովման համար:

Պատահական չէ, որ մեր հասարակությունը դաստիարակին է վստահում իր համար ամենաթանկը՝ մեր փոքրիկ քաղաքացիներին և մեր երկրի ապագան. Ինչպիսին մանկավարժի աշխատանքի արդյունքն է, այդպիսին էլ կլինի մեր հասարակության վաղվա օրը:

Աներկբա է, որ տարրական դպրոցի դաստիարակը սանի համար հեղինակություն է, իսկ նրա խոսքը՝ օրենք: Սա էլ ավելի է բարձրացնում դաստիարակի

պատասխանատվությունը սովորողների ուսումնադաստիարակչական գործընթացի արդյունավետ կազմակերպման հարցում:

«ՀՀ հանրակրթության մասին օրենքը» սահմանում է ընդհանրական պահանջներ, որոնք վերաբերում են բոլոր դաստիարակներին: Դրանք հիմնականում պայմանավորված են երեխայի բարձրարժեքությամբ, նրա տարքային առանձնահատկություններով, տարրական կրթության արդիական խնդիրներով և բովանդակությամբ, հասարակական միջավայրին ինտեգրվելու պահանջով, նորագոյացություններով, ճգնաժամային փուլի խնդիրներով և մանկավարժի մասնագիտական կոմպետենտությամբ: Վերջինս ոչ թե պիտի հանդես գա որպես գիտլիքներ փոխանցողի, այլ երեխային աջակցողի, գիտելիքների ձեռքբերման գործընթացում ուղեկցելի դերում:

Դաստիարակի կարևորագույն գործառույթներն են՝

- Սանի ինքնակառավարման աջակցումը,
- Հայտորոշման գործառույթը,
- Ծրագրման գործառույթը,
- Գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ստուգման և գնահատման գործառույթը,
- Սովորողների ուսուցման, դաստիարակության և զանգացման գործընթացները մանկավարժորեն կառավարելը՝ հաշվի առնելով նրանց հոգեբանական, տարքային առանձնահատկություններն ու ընդունակությունները, զարգացման մակարդակը, կրթական կարիքները՝ ստեղծելով համապատասխան մանկավարժական պայմաններ:

Մանկավարժական գործընթացի ղեկավարումն իրականացվում է որոշակի փուլերով .

- Սովորողների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների մակարդակի հայտորոշում,
- Արդյունքների կանխատեսում,

- Գործընթացի պլանավորում և կազմակերպում,
- Ուսումնադաստիարակչական աշխատանքների և սովորողների ուսման որակի վերահսկողություն և գնահատում,
- Արդյունքների վերլուծություն և ամփոփում:

Ըստ Զ.Ա.Ասատրյանի՝ դաստիարակի կարևոր մասնագիտական որակներն են՝ առարկայան գիտելիքների առկայությունն ու համակարգայնությունը, ուսուցման մեթոդների, տեխնոլոգիաների, միջոցների ու ձևերի տիրապետում, նորարարական մոտեցումների ու գաղափարական համոզմունքների առկայությունը, մասնագիտական կոմպետենտության և մասնագիտական մանկավարժական և հաղորդակցման մշակույթը և այլն: Մասնագիտական կարևոր որակներն են նաև աշխատասիրությունը, կարգապահությունը, խոսքի և հաղորդակցման մշակույթը, կազմակերպվածությունը, մանկավարժական տակտը, պահանջկոտությունը:

Դաստիարակի համար կարևոր անձնային որակներ են մարդասիրությունը, բարությունը, համբերատարությունը, պատասխանատվությունը, լավատեսությունը, ապրումակցումը ու հուզայան հավասարակշռությունը, ընկերասիրությունը, սկզբունքայնությունը և այլն:

Ժամանակակից դաստիարակին ներկայացվող առաջնահերթ պահանջներից է մասնագիտական գիտելիքների և մանկավարժական կարողությունների առկայությունը, ապա տարրական դպրոցի ուսուցչի համար առաջնային են նրա անձնային որակները, երեխաների նկատմամբ սերը, հաղորդակցական և համագործակցային կարողությունները:

Ի.Պ.Պողոսին առանձնացնում է մանկավարժական կարողությունների հետևյալ խմբերը՝ **կազմակերպչական, դիտակտիկ, զգայական, հաղորդակցական, սուզեստիվ հետազոտական, գիտական-ճանաչողական**, որոնք ապահովում են դաստիարակի գործունեության արդյունավետությունը:

Դիտարկենք դրանք առանձին-առանձին:

1. **Կազմակերպչական.** Սաների հետ իրականացվող կրթադաստիարակչական աշխատանքը պլանավորելու և կազմակերպելու, այդ գործընթացում պարտականությունները բաշխելու, արդյունքներն ամփոփելու ու վերլուծելու, ունակությունները:
2. **Դիդակտիկ.** Ուսումնական նյութի բովանդակության ընտրության, դրանց ընկալմանը նախապատրաստելը, ուսումնական գործընթացի հետաքրքրաշարժությունն ու մատչելիությունը, ինչպես նաև անհրաժեշտ գննականությունն ապահովելու, սաների ճանաչողական հետաքրքրությունները ձևավորելու և ընդարձակելու, ինքնադրսևորման կարողությունների զարգացումը խթանելու ուսուցչի կարողությունները:
3. **Զգայական.** Երեխայի ներաշխարհի ներթափանցելու, նրան ապրումակցելու, նրա հուզական վիճակը հասկանալու, օբյեկտիվորեն գնահատելու և աջակցելու, հոգեկան առանձնահատկությունները և ընդունակությունները հաշվի առնելու որակները:
4. **Հաղորդակցական.** Սաների, նրանց ծնողների, գործընկերների և տնօրինության հետ ճիշտ հարաբերություններ հաստատելու կարողությունները:
5. **Հուզականային.** Սաների վրա կրթադաստիարակչական հուզականային ներգործության ապահովելու ունակությունները:
6. **Հետազոտական.** Մանկավարժական գործընթացը հետազոտելու, մանկավարժական տարաբնույթ հիմնախնդիրները բացահայտելու, մանկավարժական գործընթացում առկա թերություններն օբյեկտիվորեն գնահատելու, շտկելու և ստեղծած տարբեր իրավիճակներից դուրս գալու ունակությունները:
7. **Գիտական-ճանաչողական առարկայական.** Մանկավարժահոգեբանական այլ բնագավառներից ունեցած գիտելիքները և կարողությունները անընդհատ զարգացնելու և կատարելագործելու անհրաժեշտության գիտակցում և դրանք իրականացնելու ունակություններ:

Ռուս մանկավարժ **Ն.Վ. Կուզմինան** առանձնացնում է **ուսուցչի նախագծային, կառուցողական, կազմակերպչական, զգայական, հուզականային**

հաղորդակցական, խոսքային, ստեղծագործական, ակադեմիական, դիդակտիկ կարողությունները:

Վերոնշյալը թույլ է տալիս փաստելու, որ ուսումնադաստիարակչական գործընթացի արդյունավետությունը, սովորողների ուսման որակը, արժեքային կողմնորոշումների ձևավորումը պայմանավորված է ուսուցչի մասնագիտական և անձնային որակների համալիրի առկայությամբ:

Հայ առաջին դաստիարակներից են՝ Մեսրոպ Մաշտոցը, Սահակ Պարթևը և այլն:

Մանուկներին սկսեցին սովորեցնել նորաստեղծ այբուբենով: Եվ եթե մինչ այդ ուսուցումը Հայաստանում գլխավորաբար հունարեն և ասորերեն լեզուներով էր, ապա Մ. Մաշտոցը և Ս. Պարթևը հիմք դրեցին հայոց ազգային դպրոցին: Հայոց դպրոցներ բացվեցին նաև Բյուզանդիայի իշխանության տակ գտնվող հայկական երկրամասերում: Հայոց առաջին դպրոցներից մեկը Հայոց Արևելից կողմերում բացվեց Ամարասի վանքում:

Մ.Մաշտոցը մեծ գործունեություն ծավալեց նաև վրաց և աղվանից գրերը ստեղծելու ասպարեզում: Ռիչկորվելով Վիրք և Աղվանք, նա, տեղի գիտունների հետ համագործակցելով, ստեղծում է վրաց գրերը և գրեր գարգարացիների համար, որոնք սովորաբար կոչում էին աղվանական:

Գլուխ 2 Ինտեգրված պարապմունք ՆԴ տարիքում (ավագ խումբ)

«Ջուր» թեմայի ուսումնասիրություն

Ուսումնասիրելով վերոնշյալ գրականությունը և մասնակցելով դասընթացներին, պարապմունքը պլանավորել ԽԻԿ համակարգով՝ օգտագործելով նոր մեթոդները:

Շաբաթը սկսել նպատակային էքսկուրսիայով դեպի մոտակա գետ՝ երեխաներին ծանոթացնելով մարդու և բնության փոխկապակցվածությանը՝ դաստիարակելով հոգատար վերաբերմունք բնության նկատմամբ:

Ամբողջ շաբաթվա ընթացքում անցկացնել «Ջուր» թեմայի վերաբերյալ պարապմունքներ բոլոր առարկաներից:

Երեխաները իրենք կատարել են հետազոտություն, փորձ, աղի և քաղցրահամ ջրի մեջ ձու իջեցնելով, սերմեր և ցորենի հատիկներ են տնկել և հետևում են հետագա ընթացքին:

Շաբաթվա վերջում անցկացնել ինտեգրված պարապմունք ԻՇԱ-ից և նկարչությունից:

Նպատակն է երեխաներին ծանոթացնել ջրի մաքրությանը սպառնացող վտանգներին:

- Առողջ կյանքի պայմաններ ունենալու համար անաղարտ ու անխաթար բնությունը պահելու համամարդկային հիմնախնդիրներին:
- Ծանոթացնել ջրի հատկություններին (պինդ, հեղուկ, գազային):
- Օգտագործել նկարչության ոչ ավանդական տեխնիկա:
- Գնահատել ընկերների աշխատանքը:

Պարապմունքը սկսել երեխաներին երկու խմբի բաժանելով՝ երկու գույնի շրջանների միջոցով, այնուհետև խմբերով քննարկել նախապես գրատախտակին դրված նկարը:

Խթանումը սկսվել հարցերի միջոցով.

- Ի՞նչ տեսաք նկարում:
- Ի՞նչ է դառնում ջուրը, երբ իջնում է երկրի վրա:
- Փոքրիկ առվակները իրար միանալով, ու՞ր գնացին:

Կշռադատման փուլը սկսել՝ ընթերցելով արդեն իրենց ծանոթ պատմվածքը՝ «Անձրևաբեր ամպիկը» : Ընթացքում կատարել ֆիզկուլտդադար «Ամպիկները»:
Շարունակել հարցազրույցը հեքիաթի շուրջ: Ընդհանրացնել հեքիաթը՝ հարցերի միջոցով:

Կշռադատման փուլում ամփոփելով թեման՝ երեխաներին տրամադրել թելի կծիկը, որը մեկը մյուսին փոխանցելով ասել, թե ինչ նոր բան սովորեցին այսօր:

Ընդմիջումից հետո շարունակել նկարչության պարապմունքը, ըստ երեխաների ցանկության՝ նկարելով գետակ, լճակ, անձրև:

Նկարչության պարապմունքը անցկացնել ոչ ավանդական մեթոդներով՝ օգտագործելով բամբակե ծայրով փայտիկներ:

Պարապմունքը սկսել և անցկացնել երաժշտության ներքո, ընթացքում արտասանել նախապես սովորած «Գետակը» բանաստեղծությունը, կատարել ֆիզկուլտդադար: Վերջում կազմակերպել ցուցահանդես և քննարկել աշխատանքները:

Վերջնարդյունքում երեխաները կարողացան տարբերել և հասկանալ ջրի հատկությունները, տարբերել վիճակները և շրջանառությունը բնության մեջ: Կարողացան օգտագործել նկարելու ոչ ավանդական տեխնիկան՝ բամբակե փայտիկներով, կարողացան մեկնաբանել և գնահատել ընկերոջ աշխատանքը:

Կապը չափորոշի հետ

Խհ –(բ),(գ), (ե),(զ), Ի–(ա),(բ),(գ),(դ)

ՀՍԱ–(բ),(գ), ԻՍԱ–(ը)

Պարապմունքի ժամանակ օգտագործել հետևյալ անհրաժեշտ պարագաները՝ պաստառ, հեքիաթին համապատասխան նկարներ, շրջանակներ երկու գույնի, թելի կծիկ, ջրաներկ, ջրով լի տարրաներ, վրձիններ՝ երեխաների թվով և խոնավ լաթեր: Աշխատանքը շարունակել կենտրոններում:

Տնօրեն՝ Մանե Գասպարյան

Կարծում եմ, որ դաստիարակը հասավ իր նպատակներին, քանի որ երեխաները բավականաչափ գիտելիքներ ունեին ջրի հատկությունների, շրջապատույտի վերաբերյալ: Դաստիարակը պարապմունքի միջոցով, որը իհարկե մեկ օրվա պարապմունքի արդյունք չէ, փորձեց երեխաների գիտակցությանը հասցնել ջրի կարևորությունը, երեխաների մոտ լավ զարգացած է հետազոտելու երևակայելու, ինքնաարտահայտվելու կարողությունները:

Դաստիարակի նպատակն էր դաստիարակել հոգատար վերաբերմունք, բնության, ջրի նկատմամբ , քանի որ առողջ կյանքի պայմաններ ուննալու համար բնությունը անաղարտ և անխաթար պահելը համամարդկային խնդիր է, որի դաստիարակությունը սկսվում է հենց նախադպրոցական տարիքից:

Պարապմունքի ընթացքում երեխաները շատ աշխույժ էին, յուրաքանչյուրը ցանկանում էր իր իմացածը արտահայտել: Քանի որ պարապմունքը երեխայակենտրոն էր նրանցից յուրաքանչյուրը փորձում էր ինքնուրույն մտածել և եզրահանգումներ կատարել:

Դաստիարակ՝ Արմինե Ավագյան

Այո՛ դաստիարակչուհին հասավ իր նպատակներին, խմբասենյակը զարդարված էր թեմային համապատասխան դիդակտիկ, ցուցադրական բախշիչ նյութերով: Պարապմունքի ընթացքում կատարված աշխատանքները միտված էին ինքնաարտահայտվելու, ճիշտ կողմնորոշվելու, ինքնուրույն նկարելու, ընկերոջ աշխատանքը գնահատելու և քննարկելու կարողությունների զարգացմանը:

Երեխաները իրենց զգում էին շատ լավ, բոլոր երեխաները ակտիվ էին: Պարապմունքը սկսվեց քննարկումով, հարց ու պատասխանով, հեքիաթի ընթերցումով շարունակվեց , ընթացքում օգտագործվեց ֆիզկուլտդադարը, նկարներով երեխաները կազմեցին հեքիաթի բովանդակությունը ճիշտ հերթագայությամբ, կծիկով խաղացին և ամփոփեցին թեման և բարձր տրամադրությամբ պատրաստվեցին հաջորդ պարապմունքին:

Դաստիարակի կողմից հետազոտվող թեման շատ մեծ և կարևոր տեղ ունի նախադպրոցական կրթության մեջ, այն միտված էր հետևյալ խնդիրներին, որ հենց այդ տարիքից երեխաները հասկանան ջրի կարևորությունը և անհրաժեշտությունը բուսական և կենդանական աշխարհում, առանց որի կյանք գոյություն չի կարող ունենալ: Նրանք պետք է հասկանան, որ իրենք էլ բնության մի մասնիկ են, որ պետք է ոչ թե անխնա օգտագործել, աղտոտել ջուրը, այլ գործել հանուն բնության:

Եզրակացություն

Այսպիսով հետազոտության միջոցով բացահայտվեց, թե որքան կարևոր է մանկավարժի մասնագիտական զարգացվածության շարունակական կատարելագործումը, որի մասին խոսել էր Ֆրայբերլը դեռևս 1828թ-ից :Նաև պարզ դարձավ, որ ուսուցչի կողմից պրակտիկայում կիրառվող բազմաթիվ մեթոդները ու SCS տեխնոլոգիաները հանրակրթության ոլորտում դարձել են անհրաժեշտություն:Չկան մեթոդներ ու տեխնոլոգիաներ՝ չկա արդյունավետ ուսուցում:

Մանկավարժի մասնագիտական գիտելիքների ու հմտությունների անհրաժեշտությունը օրապահանջ է: Ուսուցչի արհեստավարժության զարգացումն անհնար է դիտարկել առանց ուսուցչի ինքնակատարելագործման:Մանկավարժի մասնագիտական գիտելիքների ու հմտությունների զարգացման համար անհրաժեշտ է ձևավորել ինքնակատարելագործման մոտիվացիա հանուն նոր գիտելիքների և մասնագիտական հմտությունների ձեռքբերման:

Հետազոտական աշխատանքի ավարտին հայտնաբերեցի դաստիարակի մասնագիտական հմտությունների ու գիտելիքների, որոնց բաղադրիչներից են նաև մանկավարժական մշակույթը աշխատանքի նկատմամբ ստեղծագործական վերաբերմունքը, մասնագիտական որակները, գիտելիքները, կառուցվածքները և հմտությունները անընդհատ թարմացման և վերանայման կարիք են զգում:

Պարապմունքի ընթացքում հասա իմ առջև դրված նպատակներին՝ օգտագործելով նոր մեթոդները, նոր ստացած գիտելիքների բազմաբովանդակ և հարուստ պաշարը՝ տեսականն ու պրակտիկը իրար հետ համակցելով:

Այս թեմայի շրջանակներում կցանկանայի, որ դաստիարակները իրենց հետագա աշխատանքների ընթացքում ունենան մասնագիտական անհրաժեշտ պատրաստվածություն և բարոյական որակներ, կարևորեն սովորելու և սովորեցնելու ժամանակակակից մեթոդները, կատարելագործեն մասնագիտական կարողությունները, պարբերաբար մասնակցեն վերապատրաստման դասընթացների, զբաղվեն ինքնակրթությամբ բարելավելու համար կրթության որակը:

Գրականության ցանկ

1. Նախադպրոցական կրթական համալիր ծրագիր հեղ. Լենա Մանուկյան, Ասյա Հովհաննիսյան և ուրիշներ 1999թ. (էջ 195)
2. Նախաշավիղ 4. 2011թ. (էջ 37)
3. <https://julietahovhannisyan.wordpress.com/2019/12/09/%D6%86%D6%80%D5%AB%D5%A4%D6%80%D5%AB%D5%AD-%D6%86%D6%80%D5%A5%D5%A2%D5%A5%D5%AC%D5%AB-%D5%B4%D5%A1%D5%B6%D5%AF%D5%A1%D5%BE%D5%A1%D6%80%D5%AA%D5%A1%D5%AF%D5%A1%D5%B6-%D5%B0%D5%A1%D5%B5%D5%A1%D6%81/>
4. Հ.Միտոյան, Լ.Սմբատյան «Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ մանկապարտեզի համար»: Էդիթ Պրինտ 2010թ. (էջ 116)
5. Լ.Մանուկյան, Հ.Միտոյան և ուրիշներ «Մանկապարտեզի ավագ խմբի կրթական համալիր ծրագիր» Երևան 2008թ.